

Fine Arts
ISSN: 1308 7290 (NWSAFA)
ID: 2017.12.4.D0204

Status : Original Study
Received: August 2017
Accepted: October 2017

Önder Mustul

Necmettin Erbakan University, ondermustul@hotmail.com, Konya-Turkey

DOI	http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2017.12.4.D0204
ORCID ID	0000-0002-7045-5145

KEMAN ESERLERİNİN EĞİTİM FAKÜLTELERİ MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI PROGRAMLARI'NDAKİ KULLANIM DURUMLARININ İNCELENMESİ

ÖZ

Bu araştırma, keman eserlerinin kullanım durumlarını incelemek ve keman eğitimcilerine eser seçiminde kolaylık sağlamak amacıyla yapılmıştır. Araştırma; temel alan araştırmasına dayalı betimsel bir çalışma olup, nitel bulgular kaynağına tarama, nicel bulgular ise anket yöntemiyle elde edilmiştir. Nitel bulgularda eserler, en küçük eserden boyutlu bir esere kadar sağ ve sol el teknikleri açısından incelenmiş ve basitten karmaşığa doğru kendi kategorilerine göre sıralanmıştır. Nicel veriler istatistiksel olarak çözümlenmiş ve bulgular tablo ve grafikler ile gösterilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, en çok çaldırılan ve en az çaldırılan eserler belirlenmiş, keman eğitimcilerinin eser seçimlerinde kısır bir döngü içerisinde buldukları ortaya çıkmış ve bu konuda yapılması gerekenler belirtilerek gerekli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Keman Eserleri, Konçerto, Konçertino, Keman Teknikleri, Müzik

EXAMINATION OF THE USE OF VIOLIN WORKS' AT EDUCATION FACULTIES MUSIC EDUCATION DEPARTMENT PROGRAMS

ABSTRACT

This research was conducted to examine the use of violin works and to facilitate the selection of works for violin educators. The study is a descriptive study based on the basic background literature. The quantities findings of the study have been obtained by survey method and the qualitative findings have been obtained by a questionnaire. The works in the quantities findings have been examined from the thinnest one to the thickest in terms of right and left hand techniques and they have been ranged from the simplest to the most complicated one. Quantitative data were analyzed statistically and interpreted by tabulation of findings. According to the data obtained, the most and the least played works have been determined and it has been found out that the violin instructors are in a vicious circle while choosing works and essential suggestions have been given by pointing out what must be done about this subject.

Keywords: Violin Works, Concerto, Concertino, Violin Techniques, Music

How to Cite:

Mustul, Ö., (2017). Keman Eserlerinin Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Programları'ndaki Kullanım Durumlarının İncelenmesi, Fine Arts (NWSAFA), 12(4):235-248, DOI: 10.12739/NWSA.2017.12.4.D0204.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Müzik, yüzyıllardır insan hayatının önemli bir bölümünde yer edinmiş, toplumların kendilerini ifade etme, birbirlerini anlama ve uzlaşma aracı olmuştur. Zaman içerisinde insan-müzik ilişkisi sürekli yenilikler göstermiş, gelişmiş ve zenginleşmiştir. Müzik, seslerle anlatılan bir sanattır. Malzemesi seslerdir; sesleri birleştirip düzenleyen ve bir anlatım sanatına dönüştüren ise insandır (Say, 2001:17). Sanat olarak müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri veya başka gereçlerin de katkısıyla belli durum, olgu ve olayları, belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışıyla birleştirilip düzenlenmiş uyumlu/uylaşımli seslerle, estetik bir yapıda işleyip anlatan bir bütündür (Uçan, 1996:15-16). Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Müzik eğitimi; genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi olmak üzere üç ana türden oluşur. Genel müzik eğitimi, bireyin yaşamındaki faktörler göz önüne alınmaksızın, her yaşta, her düzeyde herkese yönelik olup, bireyin çevresiyle olumlu etkileşimler içerisinde bulunmasını ve genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar. Özengen müzik eğitimi, müzikle amatörce ilgilenen, müziğin insan yaşamına kattığı olumlu etkilerden faydalanmak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek isteyen bireylere yöneliktir. Mesleki müzik eğitimi ise müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını kendisine meslek olarak seçmek isteyen kişilere, mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar (Uçan, 1997:14-30-32).

- **Çalgı Eğitimi:** Çalgı; müzikal sesler üretmek amacıyla yapılmış, belirli biçim, kullanım ve tını özellikleri olan alettir (Say, 2001:122). Her çalgının kendisine özgü bir sesi, nitelikli ve müzikal sesler üretebilmek için öğrenilmesi gereken farklı teknik özellikleri vardır. Fenmen'e (1997:25) göre bir müzik aletini başarı ile çalabilmek ve o alet üzerinde duygularımızı ifade edebilmek için, iki yeteneğimizin gelişmesi gerekir:
 - o Ruhsal Yetenek: Beğeni, duygu, düşünce, hayal gücü ve ifadede büyük rol oynayan kişinin içindeki gizli yaratıcılık özelliğidir. Zekâ ve kültürün daha da gelişmesiyle, ruhsal yetenek de o derece genişlemiş ve incelmış olur.
 - o Bedensel yetenek: Bedensel yetenek ise; çalgının çalınışı sırasında tüm vücudun rahatlıkla görevini yapabilmesi, vücudun sağlıklı olması gibi "maddi" olmakla beraber, müzik aletlerini çalmada büyük önemi bulunan özelliklerin toplamıdır. Bedensel yeteneğin başında, herhangi bir çalgıyı öğrenmek için o çalgıyı çalacak uzuvlarımızın yeter derecede elverişli olmaları özelliği gelir.

Çalgı eğitimi, bir çalgının çalınabilmesinde uygulanan, yöntemler bütünüdür. Bireysel olarak yapılan çalgı eğitiminde öğrencilere, çalgısını doğru bir teknikle çalma, çalışma süresini verimi artıracak şekilde ayarlama, müzik kültürlerini çalgısı yoluyla en iyi şekilde kavratma ve müzikal becerilerini artırmaya yönelik çalışmalar çalgı eğitiminin başlıca amaçlarıdır (Parasız, 2009:19). Gedikli'ye (2007:47) göre çalgılar çalınım durumlarına göre sınıflanırlar. Kimi çalgılar üflenerek, kimi çalgılar vurularak, kimi çalgılar tellerine bir ağaç yardımıyla baskı uygulayarak (yay vb. araç ile sürterek, tezene veya penanın aşağı-yukarı salınımıyla), kimi çalgılar ise parmakların basmasıyla çalınır. Dolayısıyla çalgılar nefesli, yaylı, vurmali, telli (mızraplı) ve tuşlu çalgılar şeklinde gruplanabilmektedir. Yaylı çalgı eğitimi mesleki müzik eğitiminde çok önemli bir yer teşkil etmektedir. Mesleki müzik

eğitimi veren kurumlarda yaylı çalgılar ailesi içerisinde kemana daha fazla öğrenci seçilmektedir. Bu sayılar bugün uygulanan müzik eğitimi programındaki orkestra dersi için gereken yaylı çalgı piramidi doğrultusunda ortaya çıkmaktadır (Çilden, 1994:144).

- **Keman ve Keman Eğitimi:** Keman, "keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas"tan oluşan yaylı çalgılar ailesinin en küçük üyesidir. Önemli bir "solo çalgı" özelliğini taşımasının yanı sıra orkestraların da vazgeçilmez üyesidir ve oda müziği edebiyatında çok önemli bir yer teşkil eder. Say (2001:184), "keman" için Fransızlar'ın "violon", İtalyanlar'ın "violino", İngilizler'in "violin" Almanlar'ın "geige" ve Macarlar'ın "hegedü" dediğini ve "keman" sözcüğünün bize Farsça'dan geldiğini ifade etmiştir. Uçan ve Günay'a (1980:18) göre keman çalma, kuşkusuz kendine özgü bir davranışlar örüntüsüdür. Bu örüntü kendi içinde davranış türlerine ayrılabilir. En yalından en karmaşığına, en somutundan en soyutuna doğru bu davranış türleri devinişsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlar olarak adlandırılabilir. Bu davranışlar birbirleri ile ilişkili olup birbirlerinin hazırlayıcısı, tamamlayıcısı ve bütünleyicisidirler. Gerçek anlamda keman çalma eylemi, söz konusu davranış türlerinin tümünü içerir ve onların bir bileşkesidir.

Keman, örgün ve yaygın eğitim kapsamında, çalgı eğitiminin yapıldığı çoğu ortamlarda sıkça öğretilen bir çalgıdır (Uslu, 2012:2). Keman çalmayı öğrenmek ve öğretmek, diğer sanat dallarında olduğu gibi bir eğitim sürecini kapsar. Bu eğitim ve öğretimin etkili, başarılı ve kalıcı olabilmesi için birtakım ilkeler doğrultusunda olması beklenir (Yağışan, 2008:7). Büyükaksoy'a (1997:1) göre öğretmen, keman öğretimine ilişkin davranış ilkelerini, öğrencisinin özelliklerine göre uygulayabilecek durumda olmalıdır. Kemanın çalınmasındaki birçok davranış şekli iyi tanımlanmalı, açıklanmalı, gösterilmeli ve öğrencinin algılayıp becerebilme yeteneğine uygun olmalıdır. Keman eğitimi; keman öğretimi yoluyla bireylerin ve onların oluşturduğu toplulukların devinişsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlarında, kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişiklikler oluşturma ya da onlara bu nitelikte yeni davranışlar kazandırma sürecidir (Günay ve Uçan, 1980:8). Bu süreç içerisinde öğretmen ve öğrenciye çok önemli görevler düşmektedir. Öğretmenin teknik bilgi ve becerilerini öğrencisine doğru yöntemlerle aktarabilmesi, sabırlı, sevecen fakat bir o kadar da disiplinli olması; buna karşılık öğrencinin de çalgısını sevmesi, öğretmenin gösterdiği doğru yoldan sapmaması ve çalgısına gereken ölçüde zaman ayırıp çalışması gerekmektedir.

Literatürü en zengin çalgılardan olan keman, parlak bir yorum imkânına ve virtüoziteye elverişli bir çalgıdır. Besteciler; bu çalgı üzerinde yoğunlaşmış ve keman için yüzyıllardır sayısız eserler yazmışlardır. Ülkemizde eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dalı programlarında keman dersi öğretim programı çerçevesinde bu sayısız eserlerden birçoğu kaynak olarak kullanılmaktadır. Fakat burada önemli olan kullanılan eserlerin, keman öğretim süreci boyunca öğrencilere hangi boyutlarda ne kazandırdığıdır. Etütler üzerinde öğrenilen teknik davranışların, eser çalışılarak çok daha olgun bir hale getirilmesi ve bu eserlerin icra edilirken etütlerden çok daha fazla müzikal kaygıyı beraberinde getirmesi gerekmektedir. Söz konusu olan eserleri; konçertolar,

konçertinolar, sonatlar, sonatinler ve küçük parçalar olarak sıralamak mümkündür.

Konçerto; kelime anlamı olarak "birlikte çalma" ya da "birlikte çalan çalgılar grubu" demektir. Kaygısız'a (2004:123) göre konçerto, "ayrı partilerin, ayrı seslerin aynı anda tınlaması anlamına gelen Latince "concertus" sözcüğünden" türemiştir. İlyasoğlu'na (2009:51) göre de konçerto, karşıtlık, zıtlık taşıyan İtalyanca bir sözcüktür. Tek çalgının çalgı topluluğuna karşı durması, ondan ayrılıp kendi ses rengini duyurması ve yine toplulukla birleşmesi anlamını içerir. Konçertonun solo partisi, orkestra partisine göre çok daha parlak ve gösterişlidir, teknik yönden de daha büyük ustalık ister. Konçertinoyu ise küçük konçerto olarak adlandırabiliriz. Konçertino, konçertonun genel yapısını, daha sade ve anlaşılır biçimde ortaya koyar. Konçertoya göre daha kısa, teknik açıdan daha sade ve özellikle çalgı öğrenimine yeni başlamış öğrenciler için öğretici özellikler taşır.

Sonat; bir veya iki çalgı için yazılmış, birbirini izleyen çeşitli özelliklerde üç ya da dört bölümden oluşmuş, dil zenginliği ve anlatım gücü yüksek olan çalgısal bir eserdir (Cangal, 2004:137). Yalnızca bir çalgı için yazılmış olan (keman, piyano, viyolonsel, flüt...) ve çalgı tekniği açısından ustalık gerektiren sonat türü, "solo sonat" olarak adlandırılır. Sonatin ise genellikle iki, bazen üç, nadiren de dört bölümlü olarak karşımıza çıkan küçük sonattır.

Parça; batı dillerinde, genel olarak bir müzik eserini belirtmek için kullanılan sözcüktür. Eserin özelliklerini, biçimini, karakterini değil; hangi tür, biçim ve nitelikte olursa olsun, herhangi bir eseri işaret etmek için kullanılır (Say, 2002:414). İngilizce, Almanca ve daha pek çok farklı dilde yazılı kaynaklar üzerinde (metotlar, çalgı albümleri... v.s.) "parça" anlamına gelen İngilizce "piece" ya da Almanca "stück" kelimeleri ile karşılaşılmaktadır.

Keman çalmada öncelikle gerekli olan temel teknik becerileri kazanan öğrencilere, buldukları seviyelerine uygun, kaldırılacak müzik eserinin seçimine sıra geldiğinde keman öğretmenleri, olanaklar içinde sıkıntıya düşmektedir (Akıncı, 1998:16). Büyükaksoy' a (1997:66) göre öğretmen; yapıt seçiminde mümkün olduğunca öğrencinin sahip olduğu teknik davranışları içeren eserler seçmeli, böylece öğrencinin müzikal gelişimine olumlu yönde katkıda bulunmalıdır. Burada önemli olan nokta, öğretmenin sadece kendisinin iyi tanıdığı, alışkın olduğu eserlerden ziyade her çağın, üslubun ve türün çalışmalarını kapsayan eserleri de öğrenciye çaldırmasıdır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu araştırma;

- Keman eğitimi sürecinde kullanılan yazılı eserlerin ne ölçüde tanındığını ve eğitim-öğretim sürecinin hangi evrelerinde kullanıldığını tespit etmek;
- Araştırma sürecinde ulaşılabilmemiş, keman eğitimi sürecinde kullanılabilecek eserlerin içerdiği sağ ve sol el keman tekniklerini belirlemek;
- Keman eserlerini, içerdiği ilgili tekniklerin zorluk derecesine göre basitten karmaşığa doğru sıralayarak keman eğitimcilerine eser seçiminde yardımcı olabilmek açısından önem taşımaktadır.

Araştırmanın problem cümlesi, "eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dalı programlarında dört yıllık keman eğitimi sürecinde kullanılabilecek keman eserlerinin

hangileri ne ölçüde tanınmakta ve öğrencilere çaldırılmaktadır?" şeklinde belirlenmiştir.

Bu problemle birlikte aşağıdaki alt problemlere de cevap aranmıştır:

- Keman öğretim elemanları eserleri eğitim-öğretim sürecinin hangi evresinde çaldırmaktadır?
- Eserler, içerdikleri sağ ve sol el keman tekniklerine göre basitten karmaşığa doğru nasıl bir sıralamaya konulabilir?

3. TANIMLAR (DEFINITIONS)

Büyükkaksoy (1997), keman çalmaya ilişkin sağ ve sol el teknikleri şu şekilde açıklamıştır:

- **Detache:** Kelime anlamı; bölünmüş, kıyılmış, küçük parçalara ayrılmış, birbirlerine bağlı olmayan olarak ifade edilen detache, yay tekniğinde her ses için ayrı yay kullanılması anlamına gelmektedir.
- **Basit Detache:** Yayın çekiş ve itiş hareketleri sonucunda elde edilen sesler arasında boşluk ya da duraksamanın olmadığı, çalınan sestten bir sonraki sese kadar sesin devam ettiği çalınış biçimidir.
- **Aksanlı Detache:** Her çekiş ve itiş hareketi bir vurgu ya da belirgin bir baskı ile başlar.
- **Detache Lance:** Yayın, kısa ve hızlı kullanılarak yapılan çekiş-itiş hareketleridir. Çekiş hareketine büyük bir hızla başlanır ve hareket, yayın sonuna doğru giderek yavaşlar.
- **Detache Porte:** Yayın her çekiş ve itiş hareketinde, ses önce yükselir, daha sonra da giderek azalır.
- **Portato:** Bir yayda, aynı yönde yapılan detache sürüşlerine "portato" denmektedir.
- **Legato:** Bir veya birkaç sesin, bir yayda kesintisiz olarak çalındığı ve yaydaki yön değişimlerinin fark edilemeyecek şekilde yapıldığı önemli bir tekniktir.
- **Martele:** Fransızca'da "çekiç ile dövmek", İtalyanca'da ise "çekiçleyerek, kısa, güçlü ve sert vurgulamak" kelime anlamına gelen martele; detache ve legato gibi en temel yay tekniklerinden biridir. İyi bir martele tekniği kazanmış keman öğrencisi diğer yay tekniklerini de kolayca öğrenebilir.
- **Fouette:** "Aksanlı detache"ye benzer. Fakat buradaki aksan, yayı telden kaldırdıktan sonra ani bir enerjiyle tele vurarak çabuk bir hareketle elde edilir.
- **Staccato:** Bu yay tekniği, kısa, birbirinden net olarak ayrılmış tek yayda yapılan, yay kıllarının sürekli telle temas halinde olduğu sürüşlerdir.
- **Spiccato:** "Yayı hafif bir darbe ile kullanma" anlamına gelmektedir. Görsel ve işitsel olarak dinleyenlerin oldukça ilgisini çeken bir yay tekniğidir.
- **Colle:** Bu teknikte yay, havadan tellerin üzerine yumuşakça düşürülür ve temas anında tel ısırılır. Sesin duyulmasıyla beraber yay hafifçe kaldırılır, bir sonraki sürüşe hazırlanır.
- **Sautille:** Yayın zıplatılarak kullanıldığı başka bir tekniktir. Ancak burada, spiccatodaki gibi her ses için özel bir kaldırma ya da düşürme hareketi yoktur. Yaydaki zıplama tamamen yay çubuğunun esneme ve yaylanma özelliği üzerine dayalıdır.
- **Ricochet:** Uсталık gerektiren bir tekniktir. Tamamen yay çubuğunun sıçramasına dayanır. Bir başka deyişle, yayın tel üzerinde, aynı yönde sektirilmesi

- **Pizzicato:** Seslerin yay yerine parmak aracılığıyla elde edilmesini sağlayan bir tekniktir.
- **Süsleme:** Ezgide sesleri süsleyen, sürelerini bağlı oldukları asıl seslerden alan ses veya ses kümecikleridir.
- **Çarpma:** Tek sesle yapılabildiği gibi ikili, üçlü ses kümeciklerinden de oluşur. Sesler, çalınmak istenen seslere ait parmakların kesin bir yay hareketiyle birlikte, tele belirgin biçimde düşürülerek elde edilir ve ana sese bağlanır.
- **Tril:** Bir ana ses ve ona bağlı bir de yarım ya da tam perde uzaklıkta süslediği ses vardır. Diğer parmağın bu sese birçok kez belli hız ve eşit sürelerde düşürülmesiyle tril oluşur.
- **Mordan:** Ana ses bağlı ses kümeciklerinin başladığı sese göre alt ses veya üst sestem başlamak üzere iki şekilde çalınırlar. Çarpmalardaki gibi çalınma teknikleri aynıdır.
- **Grupetto:** Yazıldığı şekle göre çalınan, ana sese bağlı, bir alt ve bir üst sesler arasında dolaşan ses kümecikleridir. Eserin temposuyla orantılıdır
- **Çift Sesler:** Aynı anda, iki telin birden kullanılmasıdır. Çalınan iki sesin, aralığın özelliğine göre kaynaşması gerekmektedir.
- **Akor:** Üst üste bindirilmiş seslerin bir arada tınlamasıdır. Akorun çalınışında en çok karşılaşılan sorun, parmak değiştirme ve parmakların bir sonraki akora aynı anda düşürülmesidir.
- **Flajöle:** Fransızca kökenli bir kelimedir ve üflelemeli çalgılar ailesinden küçük bir flüt türünün adıdır. Ancak keman çalmada ıslığa benzer bir çeşit ses üretme tekniğidir.
- **Glissando:** El ve kolun birlikte hareketiyle parmağın telde kaydırılmasıdır.
- **Tremolo:** Yayın aynı ses üzerinde çok hızlı bir itme-çekme hareketiyle titretilmesidir.

Pozisyon (konum): Sol elin keman sapında bulunduğu yer ve sol el tuşe üzerindeyken kullanılabilen alan.

4. YÖNTEM (METHOD)

Araştırma temel alan araştırmasına dayalı betimsel bir çalışmadır. Nitel veriler kaynak tarama, nicel veriler ise anket yöntemiyle elde edilmiştir. Nitel veriler konu ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilgili ve bağlantılı görülen kaynaklardan ve eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik öğretmenliği anabilim dalı programlarında kullanılabilir, ulaşılabilen keman eserlerinden oluşmaktadır. Nitel bulgularda eserler, en küçük eserden boyutlu bir esere kadar sağ ve sol el teknikleri açısından incelenmiş ve basitten karmaşığa doğru kendi kategorilerine göre sıralanmıştır. Keman öğretim elemanlarının keman eserlerini ne ölçüde tanıdıkları sonucuna ulaşabilmek için uygulanan ankette dört dereceleme ölçeği kullanılmış ve dereceler "eserin tamamını tanıyorum", "eseri büyük ölçüde tanıyorum", "eseri çok az tanıyorum" ve "eseri hiç tanımıyorum" şeklinde verilmiştir. Ayrıca öğretim elemanlarının tabloda belirtilen eserleri öğrencilerine çaldırıp veya çaldırmadığı durumunu tespit edebilmek amacıyla "eseri öğrencilerime çaldırıyorum" seçeneği de sunulmuştur. Çaldırılan eserlerin sekiz yarıyıllık eğitim-öğretim sürecinin hangi evresinde öğrenciye verildiği de farklı bir form yoluyla veri olarak toplanmıştır. Alınan cevaplar ışığında nicel veriler istatistiksel olarak çözümlenmiş, bulgular tablo ve grafikler ile gösterilmiştir. Çalışma grubunu Türkiye'deki altı farklı üniversitenin eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümü

müzik eğitimi anabilim dallarında görev yapan keman öğretim elemanları oluşturmaktadır. Öğretim elemanlarının sayısal dağılımı şu şekildedir;

Tablo 1. Çalışma grubunu oluşturan keman öğretim elemanları
(Table 1. Violin tutors who attended to the research group)

Sıra	Üniversite	f	%
1	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1	5.5
2	Gazi Üniversitesi	3	16.7
3	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	4	22.2
4	İnönü Üniversitesi	3	16.7
5	Selçuk Üniversitesi (Necmettin Erbakan Ün.)	2	11.1
6	Uludağ Üniversitesi	5	27.8
Toplam		18	100.0

Araştırmaya; %5.5 i Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nden, %16.7 si Gazi Üniversitesi'nden, %22.2 si Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nden, %16.7 si İnönü Üniversitesi'nden, %11.1 i Selçuk Üniversitesi (Necmettin Erbakan Üniversitesi'nden, %27.8 i Uludağ Üniversitesi'nden olmak üzere toplam 18 keman öğretim elemanı katılmıştır.

Tablo 2. Çalışma grubunu oluşturan öğretim elemanlarının unvan dağılımı

(Table 2. Distribution of the title of the research group)

Unvanlar	f	%
Profesör	2	11.1
Yardımcı Doçent	7	38.9
Öğretim Görevlisi	4	22.2
Okutman	4	22.2
Ücretli	1	5.5
Toplam	18	100.0

Araştırmaya katılan 18 keman öğretim elemanından %11.1'i Profesör, %38.9'u Yardımcı Doçent, %22.2'si Öğretim Görevlisi, 22.2 si okutman ve %5.5'i ücretli olarak görev yapmaktadır. Araştırmanın evrenini, keman öğretim programları çerçevesine girebilecek keman eserleri oluşturmaktadır. Araştırmanın evrenini oluşturan eserler, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Programı'nın (2001-2002) bireysel çalgı (keman) dersi öğretim programında "materyaller" kısmında belirtilmiştir. Araştırmanın evrenini oluşturan eserler şunlardır;

- Accolay J.B. La minör konçerto
- Bach J.S. Keman-Piyano sonatları, solo sonatlar, konçertolar
- Bartok B. Küçük Parçalar, Romen Dansları
- Beethoven L.v. Keman-Piyano Sonatları
- Beriot C. De. La Minör Konçerto
- Brahms J. Küçük Parçalar
- Cangal N. Keman ve Piyano İçin Parça "Anılar"
- Corelli A. Keman-Piyano Sonatları
- Çilden Ş. Türkü Düzenlemeleri
- Erkin U.C. Küçük Parçalar
- Handel G.F. Keman-Piyano Sonatları
- Kreisler F. Küçük Parçalar
- Mozart W.A. Keman-Piyano Sonatları
- Mozart W.A. Keman Konçertoları
- Paganini N. Küçük Parçalar
- Rieding O. Konçertolar

- Rode J.P. Konçertolar
- Sarasate P.De. Küçük Parçalar, İspanyol Dansları
- Saygun A.A. Keman ve Piyano İçin Demet
- Schubert F. Sonatinler
- Seitz F. Konçertolar
- Sun M. Keman ve Piyano İçin Üç Parça
- Tartini G. Keman-Piyano Sonatları
- Tuğcular E. Türkü Düzenlemeleri ve Kemançeden Keman
- Veracini F.M. Mi minör Keman-Piyano Sonatı
- Viotti G.B. La Minör Konçerto
- Viotti G.B. Sol Majör Konçerto
- Vivaldi A. Keman-Piyano Sonatları
- Vivaldi A. Keman Konçertoları
- Wieniawski H. Küçük Parçalar

Araştırmannın örneklem grubunu oluşturan eserler ise konçerto ve konçertinolar olarak belirlenmiştir. Materyaller listesinde bulunan konçerto ve konçertinolarla ilaveten araştırmacı tarafından keman öğretim programına dâhil olabileceği düşünülen bazı konçerto ve konçertino örnekleri de listeye eklenmiştir. Örneklem grubu Tablo 3’de verilmiştir.

5. BULGULAR (FINDINGS)

Tablo 3’e göre; %50’lik dilim ve üzerindeki “eserin tamamını tanıyorum” şeklinde cevap alınan konçerto ve konçertinolar şunlardır: %72.2 J.S.Bach Dm ikili konçerto (iki keman için), %72.2 A.Vivaldi op.3 No:6 Am konçerto, %66.7 J.S.Bach No:2 EM konçerto, %61.1 J.S.Bach No:1 Am konçerto, %55.5 J.B.Viotti No:23 GM konçerto, %55.5 O.Rieding op.35 Bm konçerto, %50 O.Rieding op.24 GM konçerto, %50 F.Kuchler op.14 DM konçertino. Bulgulara göre; %50’lik dilim ve üzerindeki “eseri hiç tanımıyorum” şeklinde cevap alınan konçerto ve konçertinolar şunlardır: %77.8 P.Nardini Em konçerto, %66.7 A.Janschinow op.35 Am konçertino, %66.7 K.Hertel DM konçertino piccolo, %61.1 G.Ph. Telemann Am konçerto, %61.1, L.J.Beer op.81 Dm konçertino, %50 L.J.Beer op.47Em konçertino. Tablo 3’e göre; keman öğretim elemanlarının öğrencilerine %50’lik dilim ve üzerinde kalan en çok çaldırdıkları konçerto ve konçertinolar şunlardır: %77.8 A.Vivaldi op.3 No:6 Am konçerto, %72.2 O.Rieding op.35 Bm konçerto, %61.1 O.Rieding op.24 GM konçerto, %61.1 F.Kuchler op.14 DM konçertino, %55.5 J.S.Bach No:2 E M konçerto, %55.5 F.Kuchler op.15 DM konçertino, %55.5 A.Vivaldi op.6 No: 1 Gm konçerto, %55.5 A.Vivaldi op.7 No: 2 GM konçerto, %50 A.Vivaldi op.3 No:3 GM konçerto. Tablo 3’e bakıldığında öğrencilere hiç çaldırılmayan konçerto F.Mendelssohn Dm konçertodur.

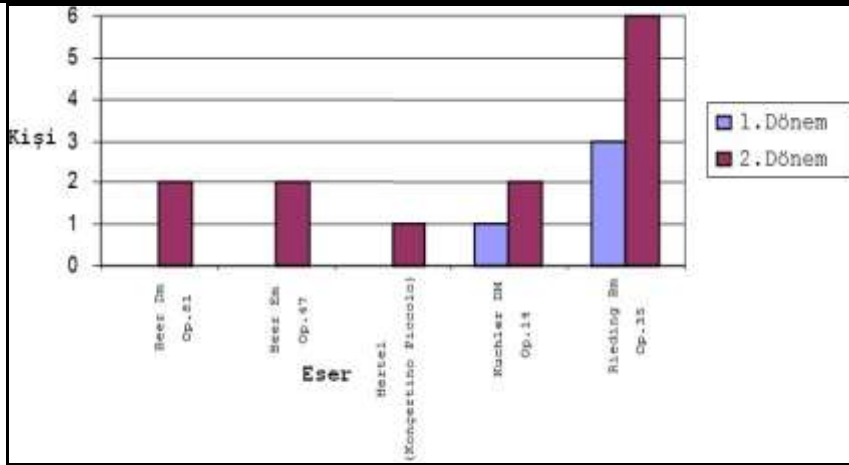

Tablo 3. Keman öğretim elemanlarının, konçerto ve konçertinoları tanıma ve öğrencilere çaldırma durumlarına ilişkin görüşleri
(Table 3. Relevant opinions of violin teaching staff about the recognition of concertos and concertinos and playing of them to students)

Eserin			Dereceleme Ölçeği									
			Eserin Tamamını Tanıyorum		Eseri Büyük Ölçüde Tanıyorum		Eseri Çok Az Tanıyorum		Eseri Hiç Tanımıyorum		Eseri Öğrencilerine Çaldırıyorum	
Bestecisi	Tonu	Formu (Adı)	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
L.J.Beer	Em	Konçertino op.47	3	16.7	3	16.7	3	16.7	9	50	4	22.2
K.Hertel	DM	Konçertino Piccolo	2	11.1	1	5.5	3	16.7	12	66.7	1	5.5
F.Küchler	DM	Konçertino op.14	9	50	3	16.7	1	5.5	5	27.8	11	61.1
A.Vivaldi	GM	Konçerto op.7 No:2	8	44.5	6	33.3	2	11.1	2	11.1	10	55.5
L.J.Beer	Dm	Konçertino op.81	2	11.1	4	22.2	1	5.5	11	61.1	3	16.7
O.Rieding	Bm	Konçerto op.35	10	55.5	6	33.3	-	-	2	11.1	13	72.2
A.Vivaldi	Gm	Konçerto op.6 No:1	8	44.5	4	22.2	3	16.7	3	16.7	10	55.5
A.Janschinow	Am	Konçertino op.35	2	11.1	2	11.1	2	11.1	12	66.7	3	16.7
F.Seitz	GM	Konçerto op.13	7	38.9	4	22.2	2	11.1	5	27.8	5	27.8
G.Ph.Telemann	GM	Konçerto	3	16.7	6	33.3	1	5.5	8	44.5	6	33.3
F.Küchler	DM	Konçerto op.15	8	44.5	6	33.3	-	-	4	22.2	10	55.5
G.Ph.Telemann	Am	Konçerto	2	11.1	4	22.2	1	5.5	11	61.1	5	27.8
A.Vivaldi	GM	Konçerto op.3 No:3	6	33.3	7	38.9	-	-	5	27.8	9	50
O.Rieding	Am	Konçerto op.21	4	22.2	5	27.8	4	22.2	5	27.8	7	38.9
A.Vivaldi	Am	Konçerto op.3 No:6	13	72.2	4	22.2	1	5.5	-	-	14	77.8
O.Rieding	GM	Konçerto op.24	9	50	7	38.9	1	5.5	1	5.5	11	61.1
J.S.Bach	EM	Konçerto No:2	12	66.7	3	16.7	1	5.5	2	11.1	10	55.5
J.S.Bach	Am	Konçerto No:1	11	61.1	7	38.9	-	-	-	-	7	38.9
J.S.Bach	Dm	Konçerto (İki Keman)	13	72.2	4	22.2	-	-	1	5.5	8	44.5
F.Seitz	DM	Konçerto op.15	3	16.7	3	16.7	5	27.8	7	38.9	3	16.7
P.Nardini	Em	Konçerto	2	11.1	-	-	2	11.1	14	77.8	1	5.5
J.B.Accolay	Am	Konçerto No:1	7	38.9	3	16.7	2	11.1	6	33.3	5	27.8
W.A.Mozart	GM	Konçerto No:3	8	44.5	3	16.7	4	22.2	3	16.7	8	44.5
W.A.Mozart	DM	Konçerto No:2	7	38.9	3	16.7	4	22.2	4	22.2	6	33.3
J.Haydn	GM	Konçerto No:2	6	33.3	6	33.3	2	11.1	4	22.2	8	44.5
J.B.Accolay	Dm	Konçerto No:2	6	33.3	3	16.7	4	22.2	5	27.8	1	5.5
J.B.Viotti	GM	Konçerto No:23	10	55.5	4	22.2	3	16.7	1	5.5	6	33.3
F.Mendelssohn	Dm	Konçerto	4	22.2	4	22.2	7	38.9	3	16.7	-	-
J.B.Viotti	Am	Konçerto No:22	5	27.8	6	33.3	3	16.7	4	22.2	3	16.7
P.Rode	Am	Konçerto op.9 No:7	5	27.8	4	22.2	3	16.7	6	33.3	3	16.7
W.A.Mozart	DM	Konçerto No:4	8	44.5	3	16.7	1	5.5	6	33.3	6	33.3
W.A.Mozart	AM	Konçerto No:5	8	44.5	4	22.2	1	5.5	5	27.8	7	38.9

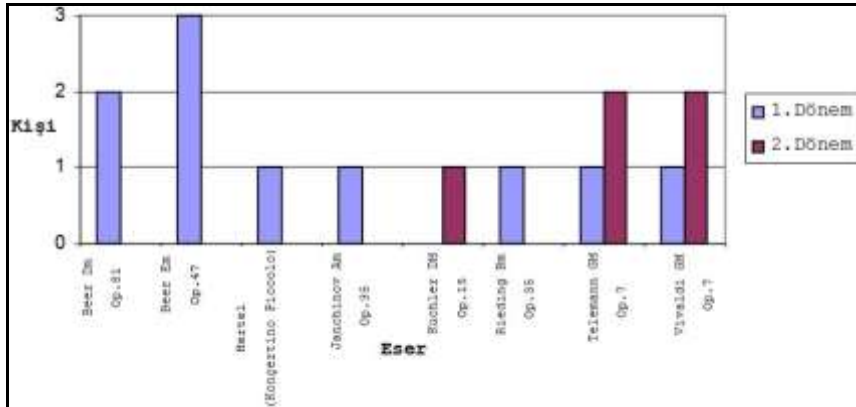
5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular (Findings for the First Sub Problem)

Grafik 1'de keman öğretim elemanlarının birinci sınıfta çaldığı konçerto ve konçertinolar belirtilmiştir. Birinci dönemde Küchler op.14 DM konçertinoyu 1, Rieding op.35 Bm konçertoyu 3; ikinci dönemde Beer op.81 Dm konçertinoyu 2, Beer op.47 Em konçertinoyu 2, Hertel konçertino piccoloyu 1, Küchler op. 14 DM konçertinoyu 2 ve Rieding op.35 Bm konçertoyu 6 keman öğretim elemanı öğrencilerine çaldırdıklarını belirtmiştir.

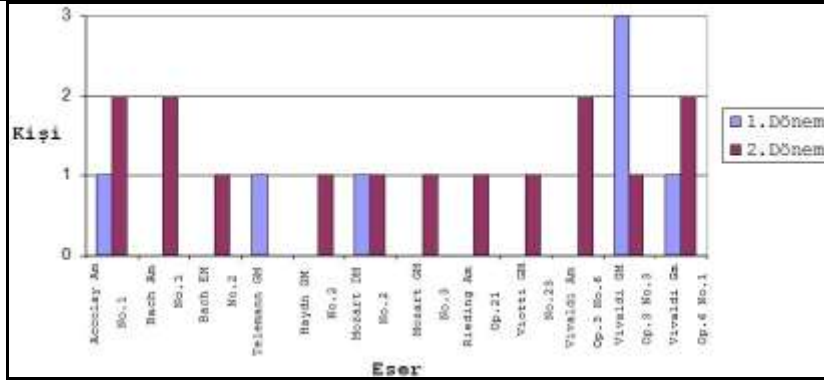
Grafik 1. Keman öğretim elemanları tarafından birinci sınıfta çaldırılan konçerto ve konçertinolar
(Graphic 1.The concertos and concertinos which have been played at the first grade by violin tutors)

Grafik 2’de görüldüğü gibi, ikinci sınıf birinci dönemde Beer op.81 Dm konçertino 2, Beer op.47 Em konçertino 3, Hertel konçertino piccolo 1, Janchinov op.35 Am konçertino 1, Rieding op.35 Bm konçerto 1, Telemann GM konçerto 1 ve Vivaldi op.7 GM konçerto 1; ikinci dönemde Kuchler op.15 DM konçerto 1, Telemann GM konçerto 2 ve Vivaldi op.7 GM konçerto 2 keman öğretim elemanı tarafından çaldırılmaktadır.

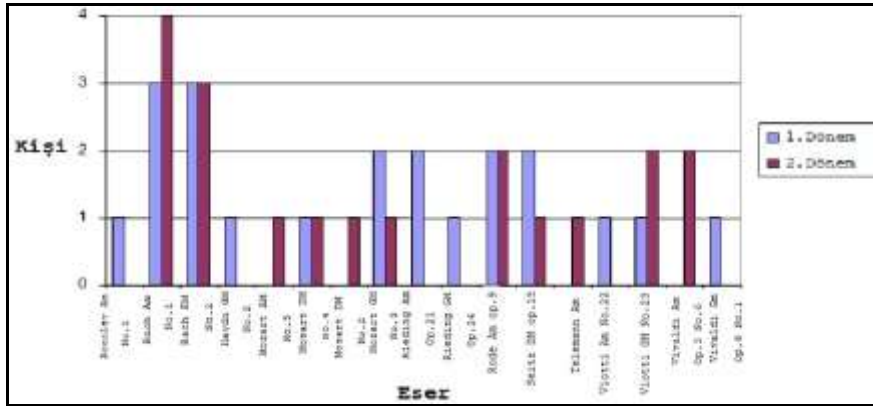
Grafik 2. Keman öğretim elemanları tarafından ikinci sınıfta çaldırılan konçerto ve konçertinolar
(Graphic 2. The concertos and concertinos which have been played at the second grade by violin tutors)

Grafik 3’e göre üçüncü sınıf birinci döneminde Accolay No:1 Am konçerto 1, Telemann GM konçerto 1, Mozart No:2 DM konçerto 1, Vivaldi op.3 No:3 GM konçerto 3 ve Vivaldi op.6 No:1 Gm konçerto 1; ikinci döneminde Accolay No: Am konçerto 2, Bach No:1 Am Konçerto 2, Bach No: 2 EM konçerto 1, Haydn No:2 GM konçerto 1, Mozart No:2 DM konçerto 1, Mozart No:3 GM konçerto 1, Rieding op.21 Am konçerto 1, Viotti No:23 GM konçerto 1, Vivaldi op.3 No:6 Am konçerto 2, Vivaldi op.3 No:3 GM konçerto 1 ve Vivaldi op.6 No:1 Gm konçerto 2 keman öğretim elemanınca çaldırılmaktadır.

Grafik 3. Keman öğretim elemanları tarafından üçüncü sınıfta çaldırılan konçerto ve konçertinolar
(Graphic 3. The concertos and concertinos which have been played at the third grade by violin tutors)

Grafik 4'e göre dördüncü sınıf birinci döneminde Accolay No:1 Am konçerto 1, Bach No:1 Am konçerto 3, Bach No:2 EM konçerto 3, Haydn No:2 GM konçerto 1, Mozart No:4 DM konçerto 1, Mozart No:3 GM konçerto 2, Rieding op.21 Am konçerto 2, Rieding op.24 GM konçerto 1, Rode op.9 Am konçerto 2, Seitz op.15 DM konçerto 2, Viotti No: 22 Am konçerto 1, Viotti No:23 GM konçerto 2 ve Vivaldi op.6 No:1 Gm konçerto 1; ikinci döneminde Bach No:1 Am konçerto 4, Bach No:2 EM konçerto 3, Mozart No:5 AM konçerto 1, Mozart No: 4 DM konçerto 1, Mozart No: 2 DM konçerto 1, Mozart No:3 GM konçerto 1, Rode op.9 Am konçerto 2, Seitz op.15 DM konçerto 1, Telemann Am konçerto 1, Viotti No:23 GM konçerto 1 ve Vivaldi op.3 No:6 Am konçerto 2 keman öğretim elemanı tarafından çaldırılmaktadır.

Grafik 4. Keman öğretim elemanları tarafından dördüncü sınıfta çaldırılan konçerto ve konçertinolar
(Graphic 4. The concertos and concertinos which have been played at the fourth grade by violin tutors)

5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular (Findings for the Second Sub Problem)

Tablo 4'te, araştırma sürecinde ulaşılmış, keman öğretim programında kullanılabilecek konçerto ve konçertinolar basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır. Eserlerdeki zorluk düzeyi sağ ve sol el keman çalma tekniklerinin uygulanabilme durumu göz önünde tutularak belirlenmiştir. Buna göre, L.J. Beer op.47 Em konçertininonun incelenen eserler içerisinde teknik anlamda en basit, W.A.Mozart No.5 AM konçertonun ise en karmaşık eser olduğu görülmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında, keman öğretim elemanlarının öğrencilerine çaldırdıkları konçerto ve konçertinolara ilişkin genel bir sonuca ulaşılmıştır. Keman öğretim elemanlarının, öğrencilere en çok çaldırdıkları, en fazla tanıdıkları ve hiç tanımadıkları konçerto ve konçertinolar tespit edilmiş, genellikle az sayıdaki belli başlı eserler üzerinde yoğunlaştıkları saptanmıştır. Değerlendirmede anket uygulanan 18 keman öğretim elemanından 9 ve üzerinde aynı şıkki işaretleyenlerin cevapları (%50 ve üzeri) dikkate alınmış ve en çok aşağıdaki eserlerin çaldırıldığı sonucuna ulaşılmıştır;

- A.Vivaldi op.3 No:6 Am konçerto
- O.Rieding op.35 Bm konçerto
- O.Rieding op.24 GM konçerto
- F.Kuchler op.14 DM konçertino
- J.S.Bach No:2 EM konçerto
- F.Kuchler op.15 DM konçertino
- A.Vivaldi op.6 No:1 Gm konçerto
- A.Vivaldi op.7 No:2 GM konçerto
- A.Vivaldi op.3 No:3 GM konçerto

Akıncı (1998) yapmış olduğu çalışmada, eğitim amaçlı keman konçertolarının eğitim fakülteleri müzik bölümlerindeki tanınma ve eğitimde kullanılma durumlarına ilişkin memnun edici bir sonucun ortaya çıkmadığını ifade etmiştir. Uygulamış olduğu ankette yer alan 33 eğitim amaçlı keman konçertosundan sadece 11 tanesi keman öğretmenlerinin %50 ve üzeri tarafından tanınmaktadır. Anketteki konçertoların 8 tanesi keman öğretmenlerinin %50 ve üzeri tarafından kullanılmaktadır. 7 konçerto ise keman öğretmenlerinin hiçbiri tarafından kullanılmamaktadır. İlgili sonuçların, yapılan mevcut araştırmanın sonuçlarıyla örtüştüğü görülmektedir. Keman eğitimcilerinin az sayıda eser tanıdığı ve kullandığı her iki araştırma sonucu ile ortaya konulmaktadır. Diğer bir araştırma sonucu ise keman öğretim elemanlarının konçerto ve konçertinoları öğretim sürecinin farklı zaman dilimleri içerisinde öğrencilerine çaldırıldığına ilişkindir. Örneğin Beer op.81 Dm ve op.47 Em konçertinoların birinci sınıfın hem ilk döneminde hem de ikinci döneminde öğrencilere çaldırıldığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca O.Rieding, A.Vivaldi, W.A.Mozart ve J.S.Bach konçerto ve konçertinoların da yine farklı dönemlerde öğrencilere çaldırıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, keman öğretim elemanlarının, öğrencilerin bireysel beceri farklılıklarını dikkate aldığını ve doğru zamanda doğru eser seçimine yönelmeye gayret ettiğini düşündürmektedir. Müzik eğitimi anabilim dallarında eser çeşitliliğinden uzaklaşarak az sayıda keman eserinin kullanılması, öğretmen ve öğrenci üzerinde müzikal gelişim açısından olumsuzluklara neden olabilir. Meslekî yaşantısını keman eğitimcisi olarak sürdürmek isteyen öğrencilerin eser çeşitliliği içerisinde birbirleri ile etkileşimde bulunarak eğitim sürecini tamamlaması, olabildiğince zengin bir repertuar tanınması, alanlarında çok daha donanımlı eğitimciler olmalarını sağlayabilir.

- Keman eğitimcileri yeni eserler üzerinde çalışabilir, bu sayede eserleri tanıyabilir ve öğrenciler için faydalı olabileceğini düşündüğü eserleri eğitim programına dâhil edebilir.
- Keman eğitimi sürecinde, öğrencinin müzikal becerilerini geliştirebilmek amacıyla mümkün olduğunca farklı eserler tanınması sağlanabilir.

- Sağ ve sol el tekniklerin etkili ve nitelikli keman çalmada önemli olduğu unutulmamalı, teknik davranışları destekleyici eserlerin etkisi göz önünde bulundurulmalıdır.

NOT (NOTICE)

Bu makale, araştırmacı tarafından Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı'nda 2005 yılında tamamlanan "Keman Eserlerinin Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Programları'ndaki Kullanım Durumlarının İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden oluşturulmuştur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- Akıncı, S., (1998). Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinde Kullanılabilecek Keman Konçertolarının Dağarının İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Büyükaksoy, F., (1997). Keman Öğretiminde İlkeler ve Yöntemler. Ankara: Armoni Ltd. Şti.
- Cangal, N., (2004). Müzik Formları. Ankara: Arkadaş Yayınevi
- Çilden, Ş., (1994). Keman Eğitime Genel Bir Bakış. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayı
- Gedikli, E., (2007). Müzik Eğitimi. (2. Baskı). Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Günay, E. ve Uçan, A., (1980). Çevreden Evrene Keman Eğitimi. Ankara: Dağarcık Yayınları.
- Fenmen, M., (1997). Müzikçinin El Kitabı. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- İlyasoğlu, E., (2009). Zaman İçinde Müzik. (9. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi
- Kaygısız, M., (2004). Müzik Tarihi. (2. Basım). İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Parasız, G., (2009). Eğitim Müziği Eksenli Keman Öğretiminde Kullanılmakta Olan Çağdaş Türk Müziği Eserlerinin Tespitine Yönelik Bir Çalışma. Sanat Dergisi, 19-24.
- Say, A., (2001). Müziğin Kitabı (1. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A., (2002). Müzik Sözlüğü. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A., (1996) İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Uçan, A., (1997). Müzik Eğitiminde Temel Kavramlar-İlkeler- Yaklaşımlar. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Uslu, M., (2012). Nitelikli Keman Eğitime Yönelik Yaklaşımlar. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 1(4), 1-11.
- Yağışan, N., (2008). Keman Çalmanın Biyomekanik Analizi. Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları